

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

1. เหตุที่เลือกศึกษาหาแนวแบ่งเขตภาษา

ภาษาไทยถิ่นที่ใช้พูดกันในอาณาเขตประเทศไทย มักจำแนกออกเป็นถิ่นต่าง ๆ ตามภูมิภาคได้ 4 ภาษาถิ่น คือภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นใต้

การศึกษารวisty เกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นเท่าที่ผ่านมาไม่มีผู้ใดให้ความสนใจในเรื่องแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยถิ่นทั้ง 4 ส่วนใหญ่มักศึกษาเรื่องระบบเสียง ศัพท์ หรือโครงสร้างประโยคของภาษาไทยถิ่นที่ใช้กันตามบริเวณจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย และเมื่อมีการพูดถึงการแบ่งเขตภาษาไทยถิ่น มักจะใช้เกณฑ์การแบ่งเขตภูมิภาคของประเทศออกเป็น 4 ภาค มาแบ่งภาษาไทยถิ่นออกเป็น 4 ถิ่น* โดยไม่รู้แน่นอนว่าแนวแบ่งเขตภาษาที่แท้จริงอยู่บริเวณใด ม.ร.ว.กัลยา ดิงคังทีย (Kalaya Tingsabadh 1980: 21-22) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า แนวแบ่งเขตภูมิภาคทางด้านบริหารกับแนวแบ่งเขตภาษา ไม่ใช่แนวเดียวกันและน่าที่จะมีการศึกษาหาแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นทั้ง 4 ดังข้อความต่อไปนี้

* ดูเพิ่มเติมที่เรื่อง "ความแตกต่างระหว่างภาษาถิ่น" โดยวิจิตรพันธ์ ภาณุพงศ์
ใน *Tai Linguistics in Honor of Fang-Kuei Li*, หน้า 242-254.

The boundaries among the four dialects are not known for certain. The administrative boundaries of the four regions of the country may be referred to as guidelines but the two types of boundaries do not really coincide. Northern Thai, for example, is known to be spoken only in the upper part of the northern region (Pantupong 1976). In the lower part of that region Central Thai is predominant and Northeastern Thai is used in the area near the border with the Northeastern region (Brown 1965 and Chanaignoon 1970). An exhaustive survey of the country needs to be carried out to obtain a clearer view of the boundaries of the four dialects.

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาหาแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่น และเหตุที่เลือกศึกษาหาแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ เพราะพิจารณาเห็นว่าบริเวณที่ผู้วิจัยต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปในข้อ 3 นั้น เป็นบริเวณที่ไม่กว้างเกินไป พอเหมาะกับระยะเวลาและงบประมาณในการศึกษา นอกจากนี้ในบริเวณดังกล่าวซึ่งคาดว่าจะพบแนวแบ่งเขตภาษานั้น เป็นบริเวณที่ไม่มีผู้ใดศึกษารวบรวมไว้ในถิ่นนั้นมาก่อน และยังเป็นบริเวณที่สะดวกแก่ผู้วิจัยที่จะเดินทางไปเก็บข้อมูลภาคสนามอีกด้วย

2. เหตุที่เลือกศึกษาเฉพาะเรื่องวรรณยุกต์

วิลเลียม เจ. เกคน์ (2521 : 1) กล่าวถึงการศึกษาภาษาถิ่นในตระกูลไทไว้ว่า เกณฑ์แบ่งเขตภาษาถิ่นที่สำคัญ คือระบบวรรณยุกต์ ดังข้อความต่อไปนี้

ระบบวรรณยุกต์ของแต่ละภาษามีลักษณะเฉพาะทั้งเสียงวรรณยุกต์และจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ รวมทั้งวรรณยุกต์ที่เกิดเฉพาะในหน่วยคำบางลักษณะด้วย สิ่งที่เป็นประโยชน์ที่สุดสำหรับไว้เป็นเกณฑ์แบ่งเขตภาษาถิ่นตระกูลไทก็คือ ระบบวรรณยุกต์ ขณะที่เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง (เช่น เวลาออกไปสำรวจข้อมูลตามท้องถิ่นต่าง ๆ) อาจถือว่าข้ามเขตแดนของภาษาถิ่นหนึ่งไปแล้ว ถ้าพบว่าจำนวนเสียงวรรณยุกต์เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากเดิม หรือพบว่าหน่วยคำพวกที่มีวรรณยุกต์เดียวกับในภาษาถิ่นที่ศึกษามาก่อน มีวรรณยุกต์ต่างกันเป็นสองเสียงหรือมากกว่านั้น หรือในทางตรงข้าม ความแตกต่างของเสียงวรรณยุกต์ที่เคยพบกลับหายไปโดยที่หน่วยคำพวกที่มีวรรณยุกต์ต่างกันกลับมีวรรณยุกต์เหมือนกัน

นอกจากนี้ งานวิจัยต่าง ๆ ที่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทย
ถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ ตัวอย่างเช่นงานวิจัยของบราวน์ (Brown 1965) งาน
วิจัยของ ธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ (2521) และงานวิจัยของ ม.ร.ว.กัลยา
ดิงศ์ภักดิ์ (1980) แสดงให้เห็นว่า ภาษาไทยถิ่นทั้งสอง ต่างก็มีลักษณะเฉพาะทั้งระบบ
วรรณยุกต์ และลักษณะของวรรณยุกต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบวรรณยุกต์นั้นผู้วิจัย
สังเกตได้ว่า ลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ (Tone Split) จะแตกต่างกันอย่าง
เด่นชัด กล่าวคือ คำที่เป็นพยางค์เป็นมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูงที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ
กับมีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ หรืออีกนัยหนึ่งคำที่อยู่ในช่อง A1 กับ B1 ของกล่องวรรณ-
ยุกต์ เช่นคำว่า "ขา" และ "ข่า" จะมีเสียงวรรณยุกต์ต่างกันเป็นสองเสียงในภาษาไทย
ถิ่นกลาง แต่กลับมีเสียงวรรณยุกต์เดียวกันในภาษาไทยถิ่นใต้ ดังตารางที่ 1 และ 2
ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การแยกเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นกลาง

ภาษากรุงเทพฯ ¹		ภาษาสุพรรณบุรี อำเภอเมือง									
(บราวน์ 1965: 86)		(ม.ร.ว.กัลยา ดิงศ์ภักดิ์ 1980: 152-154)									
	A	B	C	DL	DS		A	B	C	DL	DS
1	ว.1					1	ว.5				
2		ว.3	ว.4	(ว.3)		2		ว.2	ว.3	(ว.2)	
3	ว.2					3	ว.1				
4		ว.4	ว.5	(ว.4)	(ว.5)	4		ว.3	ว.4	(ว.3)	(ว.4)

* ๓หน้า 21-42 ประกอบ

ตารางที่ 2 การแยกเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้

ภาษาชุมพร อำเภอเมือง
(บรรณ 1965: 117)

ภาษาลำภูธรธานี อำเภอเมือง
(ธีรพันธ์ ฆ.ทองคำ 2521: 28)

	A	B	C	DL	DS		A	B	C	DL	DS
1				(ว.1)		1	ว.1		ว.2		
2		ว.1	ว.4		ว.4	2			(ว.5)		
3	ว.2			(ว.3)		3	ว.3				
4		ว.3	ว.5		(ว.5)	4	ว.4	ว.5	ว.6		(ว.6)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การศึกษาเฉพาะเรื่องวรรณยุกต์ น่าจะแสดงให้เห็นแนว
แบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ได้

3. เหตุที่ศึกษาภาษาในบริเวณระหว่างอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ถึงอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

วิสินต์ สันตะวิบูลย์ (2499: 1) ได้เคยกล่าวไว้ว่า "ภาษาท้องถิ่น
ภาคใต้หรือภาษาปากใต้ เป็นภาษาที่ใช้พูดในจังหวัดภาคใต้ ได้แก่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ตอนใต้* ลำภูธรธานี ชุมพร กระบี่ พังงา ระนอง ภูเก็ต ตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช
สตูล สงขลา บัตตานี ยะลา นราธิวาส"

* หากพิจารณาตามการแบ่งเขตภูมิภาคของหน่วยบริหาร เป็นเกณฑ์ จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดในภาคกลางที่มีเขตแดนติดต่อกับจังหวัดแรกในภาคใต้คือ
จังหวัดชุมพร

ข้อความดังกล่าวนี้ มีประโยชน์ต่อการเลือกบริเวณที่จะศึกษาเรื่องแนวแบ่งเขต
ภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ในแง่ที่ทำให้ผู้วิจัยทราบอย่างคร่าว ๆ ว่า ภาษาไทยถิ่นใต้
เริ่มใช้พูดกันตั้งแต่ทางตอนใต้ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์แล้ว

การค้นคว้าเพิ่มเติมโดยการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น* ทำให้ผู้วิจัยพบว่า
อำเภอห้วยสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งอยู่ติดต่อกับทางตอนใต้ของอำเภอเมือง เป็นบริเวณ
ที่ในบางแห่งคนท้องถิ่นพูดภาษาไทยถิ่นกลาง และในบางแห่งพูดภาษาไทยถิ่นใต้ ผู้วิจัยจึงตั้งข้อ
สมมติฐานว่าแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้น่าจะอยู่ในอำเภอห้วยสะแก แต่ใน
การกำหนดบริเวณที่จะทำการศึกษานั้น ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าควรให้ครอบคลุมบริเวณใกล้เคียง
อำเภอห้วยสะแกไปจนถึงบริเวณที่เป็นแนวแบ่งเขตภูมิภาคระหว่างภาคกลางกับภาคใต้ของหน่วย
บริหาร ซึ่งแบ่งเขตภาคกลางให้สิ้นสุดที่อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ
เริ่มเขตภาคใต้ที่อำเภอปะทิวและอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ทั้งนี้เพราะนอกจากผู้วิจัยต้องการ
ได้ข้อมูลที่จะกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้แล้ว ผู้วิจัยยังต้องการได้
ข้อมูลที่เพียงพอที่จะยืนยันว่า แนวแบ่งเขตภูมิภาคกับแนวแบ่งเขตภาษาไม่ใช่แนวเดียวกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกบริเวณที่จะศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ อำเภอเมือง จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ เรื่อยลงไปจนถึงอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร รวมทั้งสิ้น 7 อำเภอ เรียงตาม
ลำดับที่ตั้งของอำเภอดังนี้คือ อำเภอเมือง อำเภอห้วยสะแก อำเภอบางสะพาน อำเภอบางสะพาน-
น้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และอำเภอปะทิว อำเภอท่าแซะ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นเท่าที่ผ่านมา พบว่าบริเวณอำเภอต่าง ๆ ดังกล่าวนี้
ยกเว้น อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ล้วนเป็นบริเวณที่ยังไม่มีผู้ใดศึกษาวรรณยุกต์ในท้องถิ่นนั้น ๆ
มาก่อนอีกด้วย

* ดูรายละเอียดในบทที่ 2 หน้า 44

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่น
อำเภอเมือง อำเภอห้วยสะแก อำเภอบางสะพาน อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบ-
คีรีขันธ์ และอำเภอปะทิว อำเภอท่าแซะ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
2. เพื่อนำผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์มาเป็น
เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นย่อยในบริเวณดังกล่าวในข้อ 1 ออกเป็นกลุ่มภาษาไทยถิ่นกลาง
กับกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ พร้อมทั้งแสดงจุดเก็บข้อมูลที่ใช้ภาษาไทยถิ่นกลางกับจุดเก็บข้อมูลที่ใช้
ภาษาไทยถิ่นใต้ลงบนแผนที่
3. เพื่อกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ มุ่งหาแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ โดย
ศึกษาจากระบบวรรณยุกต์ที่ใช้ในบริเวณต่าง ๆ ระหว่างอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
กับ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร รวม 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอห้วยสะแก
อำเภอบางสะพาน อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และอำเภอปะทิว
อำเภอท่าแซะ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากการออกเก็บข้อมูล
ภาคสนามโดยสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาตามจุดเก็บข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 39 จุด* ในบริเวณ
7 อำเภอดังกล่าวด้วยการใช้รายการคำสำหรับตรวจสอบเสียงวรรณยุกต์รวม 84 คำ ในการ
สัมภาษณ์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแบ่งกลุ่มภาษาผู้วิจัยจะยึดลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์
เป็นหลัก โดยอาศัยสัทลักษณะของวรรณยุกต์เป็นเครื่องมือ

* ุรายชื่อจุดเก็บข้อมูลทั้ง 39 จุด ในบทที่ 2 หน้า 54-57

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้คือ

1. การศึกษาวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ในบริเวณระหว่างอำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กับอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ทำให้ทราบแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ และทำให้ทราบว่าภาษาที่ใช้ในบริเวณดังกล่าวแบ่งออกได้เป็นกี่กลุ่ม
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นในบริเวณอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่อำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี และอำเภอกุยบุรี และในอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดชุมพร ได้แก่อำเภอสวี อำเภอหลังสวน อำเภอละแม กิ่งอำเภอพะโต๊ะ และกิ่งอำเภอทุ่งตะโก
3. สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยในเรื่องระบบวรรณยุกต์ไปใช้ในการเปรียบเทียบกับระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นใต้อื่น ๆ
4. งานวิจัยนี้ อาจใช้เป็นแนวทางการศึกษาเรื่องแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นภาคอื่น ๆ
5. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาเปรียบเทียบแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ที่ใช้เกณฑ์ต่าง ๆ กัน คือวรรณยุกต์ สระ และศัพท์
6. ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบทางด้านการวางแผนการศึกษาในชนบท กล่าวคือ อาจนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในด้านการเรียนการสอนภาษาไทยให้เด็กที่อยู่ในบริเวณระหว่างอำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับอำเภอเมืองจังหวัดชุมพร ที่พูดภาษาย่อยเหล่านั้นที่บ้าน โดยชี้แนะให้เด็กเห็นความแตกต่างระหว่างการออกเสียงภาษากรุงเทพฯ ซึ่งใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน กับภาษาท้องถิ่นของตน อาจทำให้เด็กสามารถพูดภาษากรุงเทพฯหรือภาษาไทยมาตรฐานได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

รายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดชุมพร

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ *

ที่ตั้ง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลาง มีที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้สุดของภาคอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทางรถยนต์ประมาณ 325 กิโลเมตร (สงวน อี้นกข 2514 : 2 : 837)

เนื้อที่ 6367.620 ตารางกิโลเมตร (อภิชรานุกรมภูมิศาสตร์ไทย ฉบับรายบัณฑิตยสถาน 2522: 6: 55)

อาณาเขต

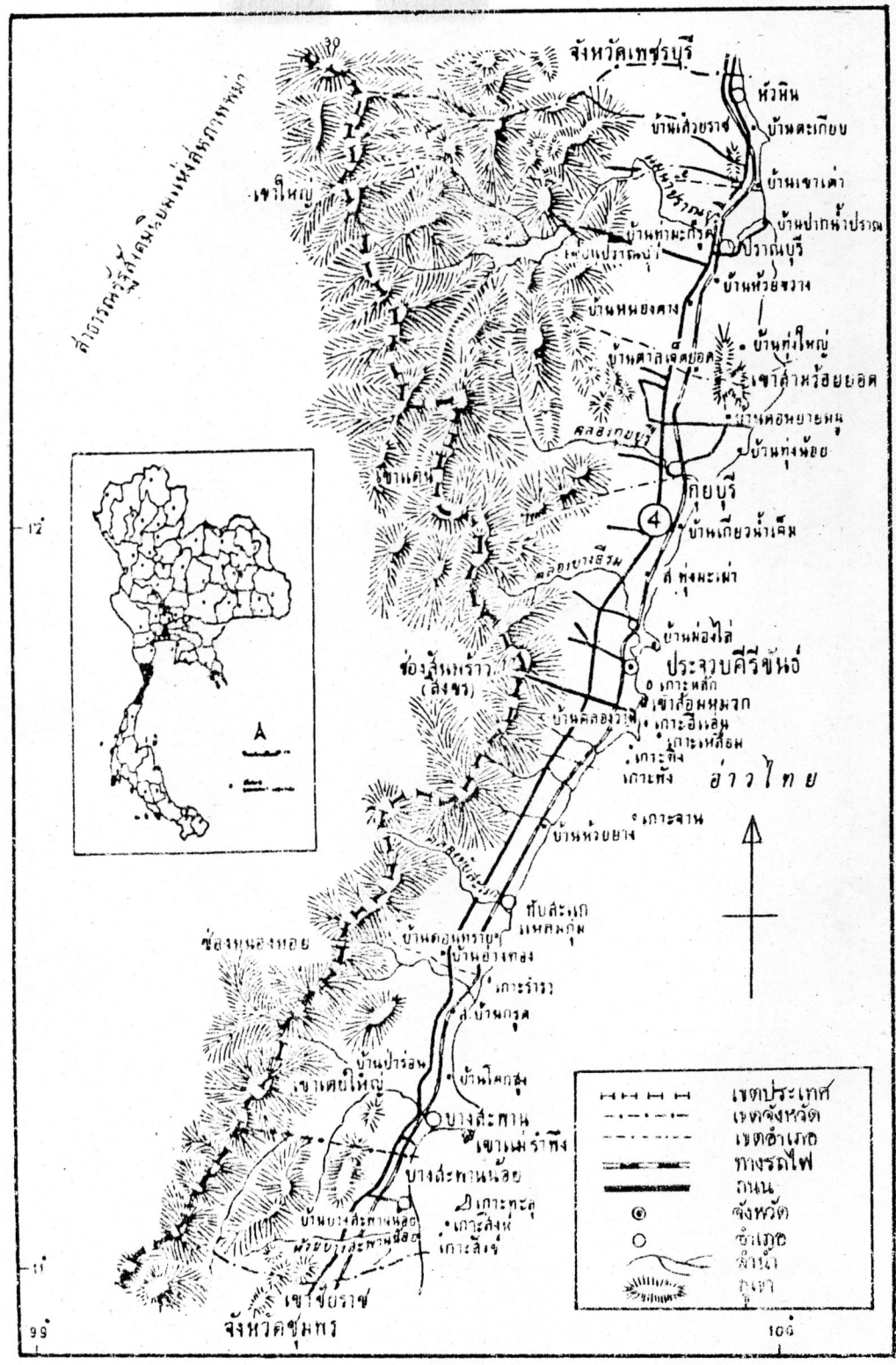
ทิศเหนือ	จดอำเภอท่าช้างและอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
ทิศใต้	จดอำเภอปะทิวและอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร
ทิศตะวันออก	จดอำเภอไทย
ทิศตะวันตก	จดเมืองมะริด สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งประเทศไทย

โดยมีทิวเขาตะนาวศรีเป็นพรมแดน

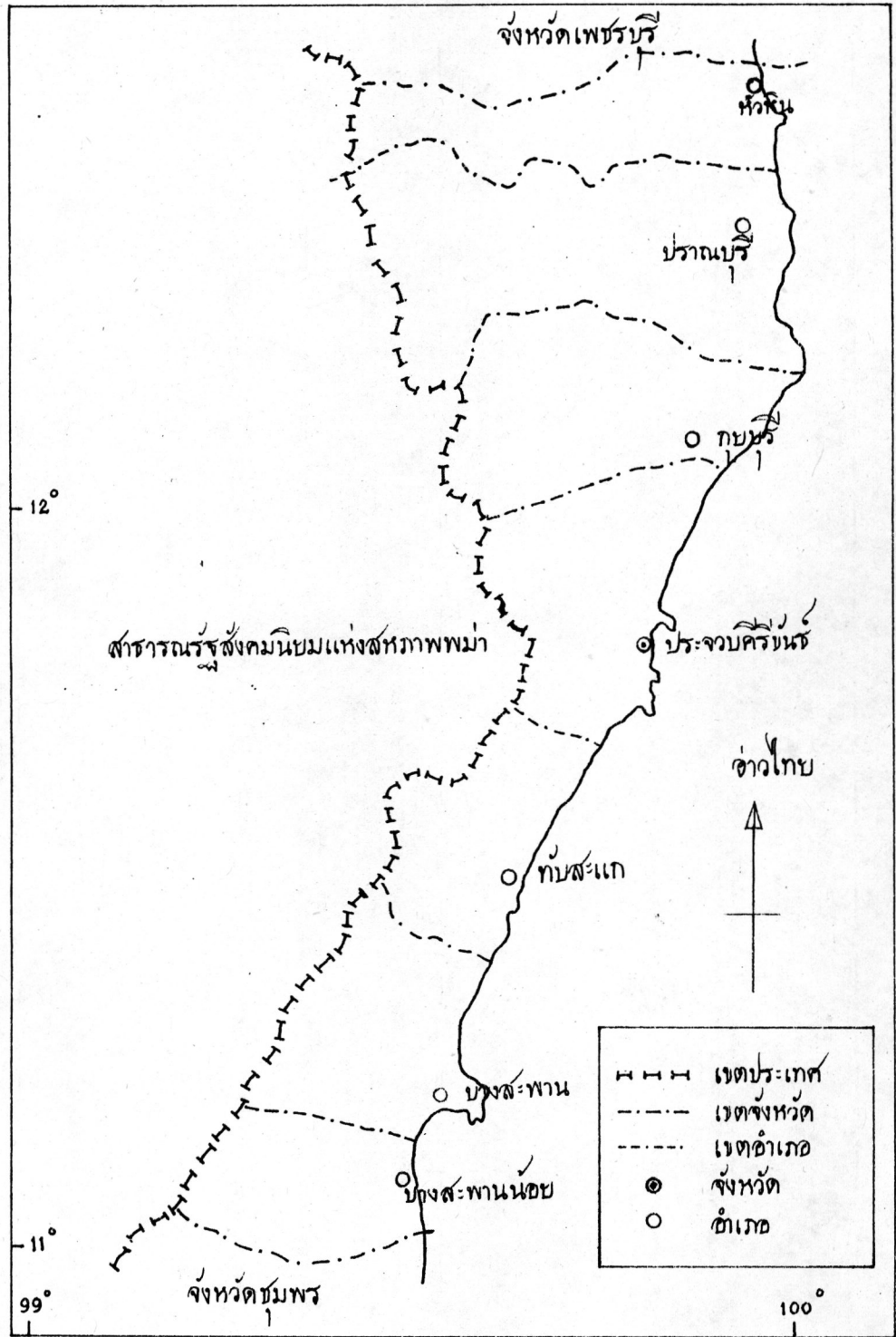
ภูมิประเทศ ภูมิประเทศทางทิศตะวันตกจากเหนือไปใต้เป็นป่าสูง มีเขาเป็นทิวตลอดไป จนถึงทิวเขาตะนาวศรีซึ่งกินพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งประเทศไทย ส่วนทางตะวันออกจากเหนือไปใต้เป็นที่ราบชายทะเล มีป่าละเมาะทุ่งหญ้าและเขาประปราย เขาที่สำคัญ ได้แก่ เขาลำมร้อยยอด สักกะพันที่โดยทั่วไปของจังหวัดมีความลาดชันค่อนข้างสูง จากทางตะวันตกซึ่งเป็นทิวเขาไปทางตะวันออกสู่ชายฝั่งทะเลอำเภอไทย ชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 225 กิโลเมตร นับเป็นชายฝั่งทะเลที่เชื่อมติดต่อกันยาวเป็นอันดับสองของประเทศไทยรองจากชายฝั่งทะเลจังหวัดนครศรีธรรมราช แม่น้ำสำคัญคือ แม่น้ำปราณบุรี คลองกุยบุรี คลองบางสะพาน คลองบางรม และคลองกรูด แหล่งน้ำเหล่านี้จะมีน้ำเฉพาะในฤดูฝน ส่วนฤดูแล้งน้ำจะแห้งเป็นส่วนใหญ่ (สงวน อี้นกข 2514: 2: 837; แผนที่ วัฒนธรรม 2524, ฮักสำเนา: 2-3)

* รูปภาพที่ 1 หน้า 9 และภาพที่ 2 หน้า 10 ประกอบ

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงภูมิประเทศและการคมนาคมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
 (ตัดแปลงจากวิทยานุกรมภูมิศาสตร์ไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 6
 ภาคผนวก หน้า 54)

ภาพที่ 2 แผนที่แสดงที่ตั้งอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การปกครอง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 37 ตำบล 266 หมู่บ้าน ได้แก่

1. อำเภอหัวหิน มี 4 ตำบล 20 หมู่บ้าน
2. อำเภอปราณบุรี มี 6 ตำบล 54 หมู่บ้าน
3. อำเภอกุยบุรี มี 7 ตำบล 39 หมู่บ้าน
4. อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ มี 6 ตำบล 42 หมู่บ้าน
5. อำเภอทับสะแก มี 5 ตำบล 41 หมู่บ้าน
6. อำเภอบางสะพาน มี 5 ตำบล 43 หมู่บ้าน
7. อำเภอบางสะพานน้อย มี 4 ตำบล 27 หมู่บ้าน (เส้นที่ วัดพนาร

2524, ๕๓๕๖๖: 28)

ค่ากลางจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตั้งอยู่ที่ ตำบลประจวบคีรีขันธ์ อำเภอเมือง

ประชากร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพลเมืองรวมทั้งสิ้น 377,212 คน (เมื่อเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2523) เป็นชาย 196,467 คน เป็นหญิง 180,745 คน (เส้นที่ วัดพนาร 2524, ๕๓๕๖๖: 29) มีความหนาแน่น 59 คน ต่อตารางกิโลเมตร

อาชีพ อาชีพที่สำคัญได้แก่ ทำนา ทำสวน เช่น มะพร้าว ส้ม ทุเรียน เช่น อ้อย สับปะรด ทำการประมง ทำเหมืองแร่ อุตสาหกรรมจากสัตว์ทะเล และทำไม้แปรรูป (จักรวาล ช่างหลวงค้ 2510: 238)

การคมนาคม การคมนาคมติดต่อระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถทำได้โดยสะดวก 2 ทางคือ (สำราญกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2523-2524: 17: 11013)

1. ทางรถยนต์ จากกรุงเทพฯโดยทางหลวงแผ่นดินสาย 35 (ธนบุรี-ปากท่อ) ไปบรรจบทางหลวงแผ่นดินสาย 4 (เพชรเกษม) แล้วไปตามทางหลวงแผ่นดินสาย 4 แยกเข้าทางหลวงแผ่นดินสาย 326 ถึงอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ รวมระยะทางประมาณ 278 กิโลเมตร หรือโดยทางหลวงแผ่นดินสาย 4 (เพชรเกษม) ถึง กม. ที่ 322.880 แยกเข้าทางหลวงแผ่นดินสาย 326 ไปอีก 2.5 กิโลเมตร ถึงอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ รวมระยะทาง 325.3 กิโลเมตร

2. ทางรถไฟ โดยทางรถไฟสายใต้ลงที่สถานีประจวบคีรีขันธ์ ระยะทางประมาณ 318 กิโลเมตร

อำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่ทำการวิจัย*

อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์

อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ มีเนื้อที่ประมาณ 1029.25 ตารางกิโลเมตร (เลขที่วัดสนามรบ 2524, อดสำเนา: 38) ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของจังหวัด ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ที่ ตำบลประจวบคีรีขันธ์

อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ แบ่งการปกครองออกเป็น 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ่อนอก ตำบลอ่าวน้อย ตำบลเกาะหลัก ตำบลประจวบคีรีขันธ์ ตำบลคลองวาฬ และตำบลห้วยทราย (เลขที่ วัดสนามรบ 2524, อดสำเนา)

อำเภอทับสะแก

อำเภอทับสะแกมีเนื้อที่ประมาณ 528 ตารางกิโลเมตร (ฟิลลก ฎุประเลร์ฐ 2523, อดสำเนา:1) ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ติดต่อกับทางใต้ของอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ โดยอยู่ห่างจากอำเภอเมืองเป็นระยะทางรถยนต์ประมาณ 42 กิโลเมตร (ฟิลลก ฎุประเลร์ฐ 2523, อดสำเนา: 1) ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ที่ตำบลทับสะแก

อำเภอทับสะแก แบ่งการปกครองออกเป็น 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลห้วยยาง ตำบลเขาล้าน ตำบลทับสะแก ตำบลนาหูกวาง และตำบลอ่างทอง

* ดูจุดเก็บข้อมูลในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในบทที่ 2 หน้า 54 และดูภาพที่ 17

ประวัติความเป็นมาของอำเภอห้วยยาง*

ท้องที่อำเภอห้วยยางในปัจจุบัน แต่เดิมเป็นที่รกร้างว่างเปล่าประกอบด้วยป่าไม้
เบญจพรรณอยู่ในเขตท้องที่อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ และอำเภอบางสะพาน (หมายถึง
อำเภอบางสะพานกับอำเภอบางสะพานน้อยในปัจจุบันรวมกัน) เนื่องจากพื้นที่แห่งนี้มีความ
สมบูรณ์เป็นทำเลที่เหมาะสมแก่การประกอบอาชีพ ทั้งการเกษตรและการประมง ราษฎรจึง
อพยพเข้ามาทำมาหากินเพิ่มขึ้นตลอดเวลาจนเกิดเป็นหมู่บ้านขึ้น 3 แห่ง คือ หมู่บ้านห้วยยาง
หมู่บ้านอ่าวกอง และ หมู่บ้านอ่าวกอง หมู่บ้านทั้ง 3 แห่งนี้ได้เจริญเรื่อยมา ทางราชการ
พิจารณาเห็นว่าสมควรยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอได้ จึงได้ดำเนินการและยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ
เมื่อ พ.ศ. 2481 เรียกว่า "กิ่งอำเภอห้วยยาง" ขึ้นตรงกับอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์
มีตำบลอยู่ในปกครอง 3 ตำบล คือ ตำบลห้วยยาง ตำบลอ่าวกอง และตำบลอ่าวกอง
กิ่งอำเภอห้วยยางได้เจริญขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2501 ทางราชการ
จึงได้ยกฐานะกิ่งอำเภอห้วยยางขึ้นเป็น "อำเภอห้วยยาง" มีตำบลอยู่ในปกครอง 3 ตำบล
เช่นเดิม ต่อมาในปี พ.ศ. 2513 ตำบลห้วยยางจึงแยกเป็นตำบลเขาล้านเพิ่มขึ้นอีก 1 ตำบล
รวมเป็น 4 ตำบล และในปี พ.ศ. 2521 ตำบลอ่าวกองแยกเป็นตำบลนาหูกวางเพิ่มขึ้นอีก
1 ตำบล ดังนั้นในปัจจุบัน อำเภอห้วยยางจึงมีตำบลทั้งสิ้น 5 ตำบล (พหลภ ฎุประเสร์รัฐ
2523, อดส์สำเนา: 1)

อำเภอบางสะพาน (บรรยายสรุปข้อราชการอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2523,
อดส์สำเนา:1)

อำเภอบางสะพานมีเนื้อที่ประมาณ 886 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของ
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ติดต่อกับทางใต้ของอำเภอห้วยยาง อยู่ห่างจากอำเภอเมืองประจวบ
คีรีขันธ์ เป็นระยะทางรถยนต์ประมาณ 86 กิโลเมตร ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ที่ตำบลกำเนิดนพคุณ

อำเภอบางสะพาน แบ่งการปกครองออกเป็น 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลชัยเกษม
ตำบลธงชัย ตำบลกำเนิดนพคุณ ตำบลร้อนทอง และตำบลพงศ์ประคำสน์

* ผู้วิจัยให้ประวัติความเป็นมาของอำเภอนี้ เพราะพิจารณาเห็นว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับ
กับผลการวิจัย (ดูบทที่ 6 หัวข้อ ข้อสังเกตหน้า 165 ประกอบ)

ประวัติความเป็นมาของอำเภอบางละพาน*

อำเภอบางละพานเดิมคือ เมืองกำเนิดนพคุณ เคยเป็นตำบลเล็ก ๆ ขึ้นต่อเมืองกุยบุรีในสมัยกรุงศรีอยุธยา ต่อมาในปี พ.ศ. 2392 รัชกาลที่ 3 จึงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งตำบลเล็ก ๆ นี้ขึ้นเป็นเมือง ในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อจัดการปกครองท้องถิ่นเป็นมณฑลเทศาภิบาล เมืองกำเนิดนพคุณถูกยุบเป็นอำเภอกำเนิดนพคุณขึ้นกับจังหวัดชุมพร มณฑลชุมพร** ต่อมาเมื่อวันที่ 2 มกราคม ร.ศ. 125 (พ.ศ. 2449) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้รวม 3 เมือง คือ เมืองประจวบคีรีขันธ์ เมืองปราณบุรีซึ่งยุบเป็นอำเภอขึ้นกับจังหวัดเพชรบุรี และเมืองกำเนิดนพคุณซึ่งขึ้นกับจังหวัดชุมพร ตั้งขึ้นเป็นเมืองเดียวกัน เรียกว่า "เมืองปราณบุรี" ขึ้นกับมณฑลราชบุรี ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเมืองปราณบุรี เป็น เมืองประจวบคีรีขันธ์ และอำเภอกำเนิดนพคน เป็นอำเภอบางละพาน มาจนทุกวันนี้ (บรรยายสรุปข้อราชการ อำเภอบางละพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2523, อัดสำเนา: 1,4 ; ประคอง พันธุรัตน์, ใน ประณี วราทร, ผู้รวบรวม 2517: 395)

อำเภอบางละพานน้อย (ประวัติ ลักษณะท้องที่และปัญหาต่าง ๆ ของอำเภอบางละพานน้อย

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2524, อัดสำเนา)

อำเภอบางละพานน้อยมีเนื้อที่ประมาณ 720 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางใต้สุดของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ห่างจากอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์เป็นระยะทางรถยนต์ประมาณ 110 กิโลเมตร ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ที่ตำบลบางละพาน

อำเภอบางละพานน้อย แบ่งการปกครองเป็น 4 ตำบลคือ ตำบลบางละพาน ตำบลปากแพรง ตำบลทรายทอง และตำบลข้างแครง

* ผู้วิจัยให้ประวัติความเป็นมาของอำเภอบางละพาน เพราะพิจารณาเห็นว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับผลการวิจัย (ดูบทที่ 6 หัวข้อ ข้อสังเกต หน้า 165 ประกอบ)

** ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลสุราษฎร์ธานี มีจังหวัดในปกครอง 3 จังหวัดคือ สุราษฎร์ธานี ชุมพร และหลังสวน (สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2512-2513: 10: 6320)

ประวัติความเป็นมาของอำเภอบางสะพานน้อย

อำเภอบางสะพานน้อย เดิมมีฐานะเป็นกิ่งอำเภอขึ้นตรงกับอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยแบ่งท้องที่อำเภอบางสะพานมาตั้งเป็นกิ่งอำเภอ มีชื่อว่า "กิ่งอำเภอบางสะพานน้อย" เริ่มทำการเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2517 มีตำบลอยู่ในปกครอง 3 ตำบลคือ ตำบลบางสะพาน ตำบลปากแพรงและตำบลทรายทอง (ปัจจุบันตำบลทรายทอง แยกเป็นตำบลช้างแรกเพิ่มขึ้นอีก 1 ตำบล) กิ่งอำเภอบางสะพานน้อย เพิ่งจะได้ยกฐานะเป็น "อำเภอบางสะพานน้อย" เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2524

จังหวัดชุมพร*

ที่ตั้ง จังหวัดชุมพร เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ มีที่ตั้งอยู่ทางตอนเหนือสุดของภาค อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร เป็นระยะทางรถยนต์ประมาณ 506 กิโลเมตร ค่ากลางจังหวัดชุมพรตั้งอยู่ที่บ้านท่าตะเภา ตำบลท่าตะเภา อำเภอเมืองชุมพร

เนื้อที่ 6009.008 ตารางกิโลเมตร (อักษรانกรมภูมิศาสตร์ไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2522: 6: 23)

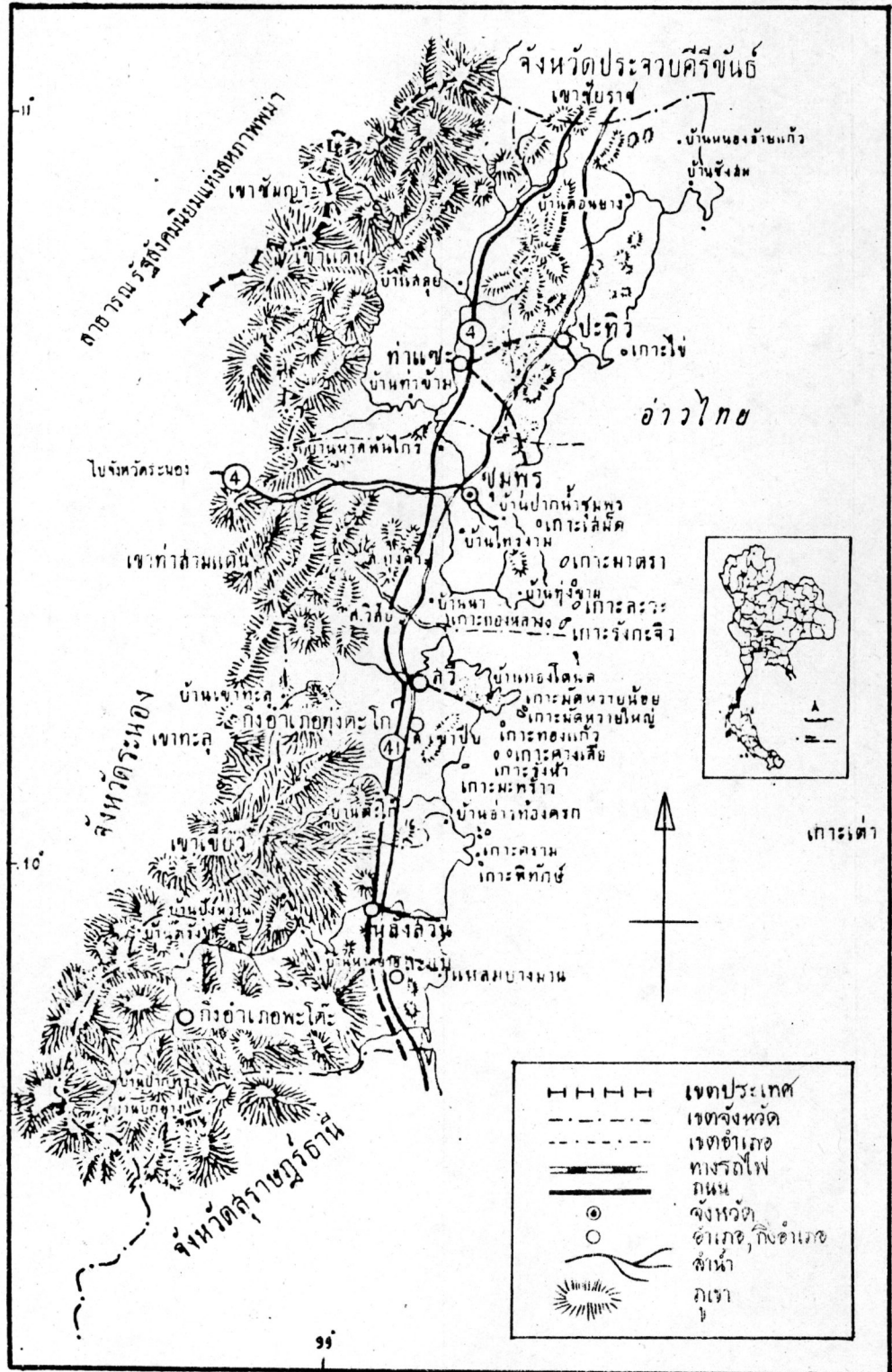
อาณาเขต

ทิศเหนือ	จดอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศใต้	จดอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศตะวันออก	จดอำเภอไทย
ทิศตะวันตก	จดอำเภอกระบุรี อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง

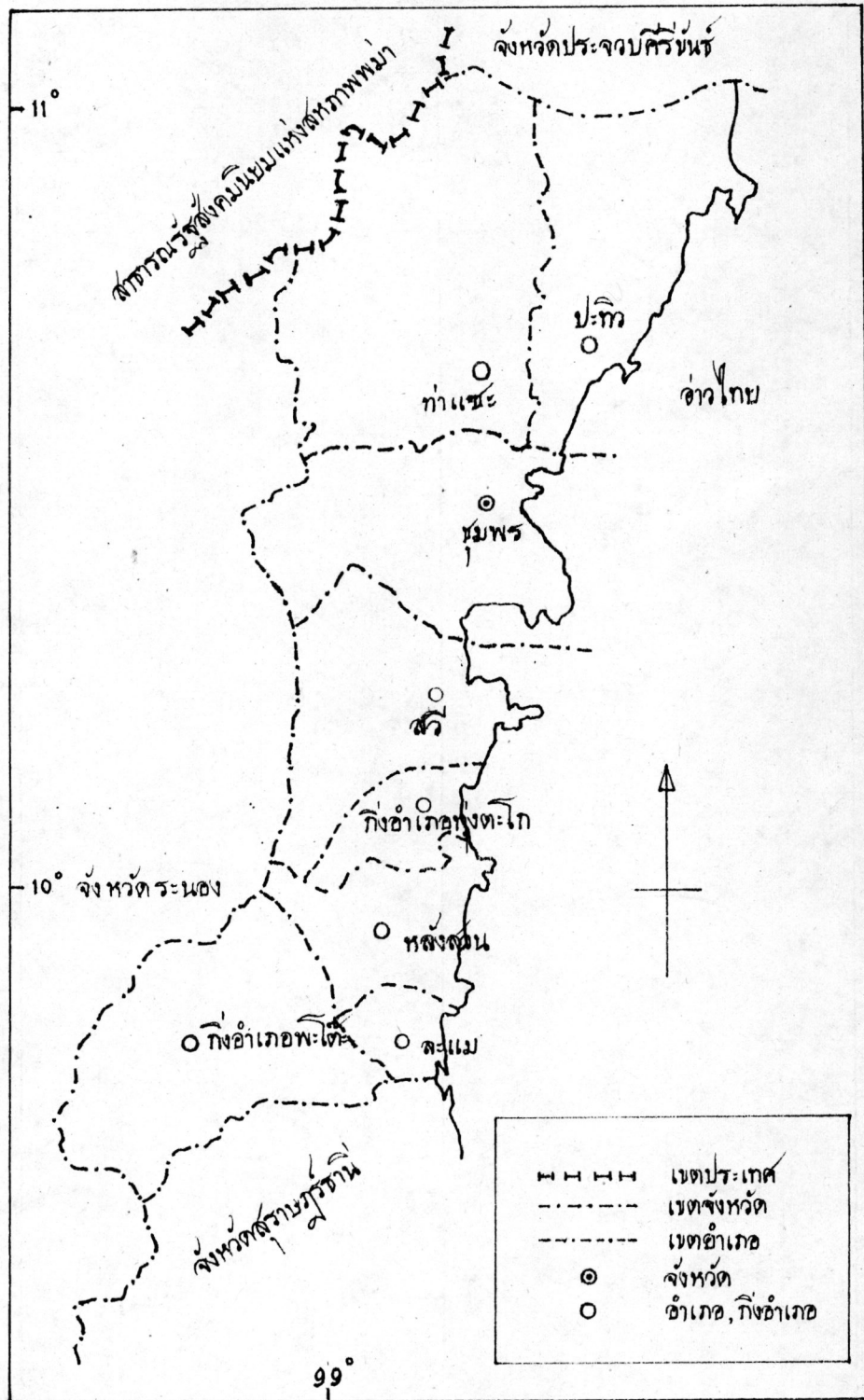
และสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า

* รูปภาพที่ 3 หน้า 16 และภาพที่ 4 หน้า 17 ประกอบ

ภาพที่ 3 แผนที่แสดงภูมิประเทศและการคมนาคมในจังหวัดชุมพร
(ตัดแปลงจากอักษรานุกรมภูมิศาสตร์ไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน
เล่ม 6 ภาคผนวก หน้า 22)

ภาพที่ 4 แผนที่แสดงที่ตั้งอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดชุมพร

ภูมิประเทศ ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ ทางทิศตะวันออกจากเหนือไปใต้เป็นที่ราบ มีเนื้อที่ประมาณ 1 ใน 4 ของพื้นที่ทั้งหมด ที่ราบทางทิศตะวันออกนี้เป็นที่ราบอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตรทุกชนิด ทางทิศใต้ของจังหวัดเป็นที่ราบเช่นกัน ส่วนทางทิศตะวันตกเฉียงใต้และทิศตะวันตกเฉียงเหนือเป็นที่สูง และมีป่าไม้เบญจพรรณ อยู่หนาแน่น มีห้วย คลองและเทือกเขาอยู่ทั่วไป ภูเขาที่สำคัญได้แก่ เขาแดน เขาขมิ้น และเขาทะลุ เป็นต้น เนื่องจากลักษณะพื้นที่ของจังหวัดอุ้มพระมีสภาพเป็นที่ราบลาดจากทิศตะวันออกเฉียงใต้ไปสู่อ่าวไทยทางด้านตะวันออกจึงทำให้แม่น้ำต่าง ๆ ในจังหวัดอุ้มพระเป็นแม่น้ำสายสั้น ๆ ไหลจากตะวันตกไปสู่อ่าวไทยทางด้านตะวันออกแทบทุกสาย เช่น แม่น้ำหลังสวน แม่น้ำท่าตะเภา แม่น้ำสวี เป็นต้น (ผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะกรรมการจังหวัดอุ้มพระ, ผู้รวบรวม 2500: 2)

การปกครอง จังหวัดอุ้มพระแบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 61 ตำบล 515 หมู่บ้าน (จังหวัดอุ้มพระ, อัดสำเนา: 5-6) ได้แก่

- อำเภอ
1. อำเภอปะทิว มี 6 ตำบล 41 หมู่บ้าน
 2. อำเภอท่าแซะ มี 7 ตำบล 72 หมู่บ้าน
 3. อำเภอเมือง มี 14 ตำบล 122 หมู่บ้าน
 4. อำเภอสวี มี 11 ตำบล 64 หมู่บ้าน
 5. อำเภอหลังสวน มี 13 ตำบล หมู่บ้าน 139 หมู่บ้าน
 6. อำเภอละแม มี 3 ตำบล 28 หมู่บ้าน

- กิ่งอำเภอ
1. กิ่งอำเภอพะโต๊ะขึ้นกับอำเภอหลังสวน มี 3 ตำบล 26 หมู่บ้าน
 2. กิ่งอำเภอทุ่งตะโกขึ้นกับอำเภอสวี มี 4 ตำบล 24 หมู่บ้าน

ศาลากลางจังหวัดอุ้มพระ ตั้งอยู่ที่ บ้านท่าตะเภา ตำบลท่าตะเภา อำเภอเมืองอุ้มพระ

ประชากร จังหวัดอุ้มพระมีพลเมืองรวมทั้งสิ้น 333,049 คน (เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2524) เป็นชาย 169,143 คน เป็นหญิง 163,906 คน (จังหวัดอุ้มพระ, อัดสำเนา: 2) มีความหนาแน่น 55 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

อาชีพ อาชีพสำคัญ ๆ ได้แก่ ทำนา ทำสวน เช่น สวนผลไม้ สวนมะพร้าว สวนกาแฟ ทำไร่ เช่น ข้าวโพด ทำการประมง ทำการแปรรูปไม้ ทำเหมืองแร่ และเลี้ยงสัตว์พาหนะ เช่น ช้าง และ กระบือ เป็นต้น (ผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะกรรมการจังหวัดอุ้มพระ, ผู้รวบรวม 2500: 6, 14-16)

การคมนาคม การคมนาคมติดต่อระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดอุ้มพระสามารถทำได้โดยสะดวก 2 ทาง คือ

1. ทางรถยนต์ จากกรุงเทพฯโดยทางหลวงแผ่นดินสาย 35 (ธนบุรี-ปากท่อ) ไปบรรจบทางหลวงแผ่นดินสาย 4 (เพชรเกษม) แล้วไปตามทางหลวงแผ่นดินสาย 4 แยกเข้าทางหลวงแผ่นดินสาย 327 ถึงอำเภอเมืองอุ้มพระ รวมระยะทางประมาณ 459 กิโลเมตร หรือ โดยทางหลวงแผ่นดินสาย 4 (เพชรเกษม) ระยะทาง 498 กิโลเมตร แล้วแยกเข้าทางหลวงแผ่นดินสาย 327 ไปอีก 8 กิโลเมตร ถึงอำเภอเมืองอุ้มพระ รวมระยะทางประมาณ 506 กิโลเมตร
2. ทางรถไฟ โดยทางรถไฟสายใต้ลงที่สถานีอุ้มพระ ระยะทางประมาณ 485 กิโลเมตร (สงวน อื่นคง 2514: 320)

อำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดอุ้มพระที่ทำการวิจัย*

อำเภอปะทิว (ผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะกรรมการจังหวัดอุ้มพระ, ผู้รวบรวม 2500: 8)

อำเภอปะทิวมีเนื้อที่ประมาณ 667 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัด อยู่ติดต่อกับทางใต้ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยมีเขาไชยราชเป็นที่แบ่งเขตแดนระหว่างจังหวัดอุ้มพระกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ที่บ้านตาเถร หมู่ที่ 7 ตำบลบางลำ อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดอุ้มพระประมาณ 30 กิโลเมตร

อำเภอปะทิวแบ่งการปกครองออกเป็น 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลบางลำ ตำบลอุ้มโค ตำบลตอนยาง ตำบลปากคลอง ตำบลสะพาน และตำบลทะเลทรัพย์

* ดูจุดเก็บข้อมูลในจังหวัดอุ้มพระในบทที่ 2 หน้า 57 และดูภาพที่ 17

อำเภอท่าแพ (ผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะกรรมการจังหวัดชุมพร, ผู้รวบรวม 2500: 7-8)

อำเภอท่าแพมีเนื้อที่ประมาณ 1299 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัด และอยู่ทางตะวันตกของอำเภอปะทิว ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ที่ บ้านโตนดการ้อง หมู่ที่ 6 ตำบลท่าแพ อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดชุมพร

อำเภอท่าแพ แบ่งการปกครองออกเป็น 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลท่าแพ ตำบลหงษ์-เจริญ ตำบลท่าข้าม ตำบลลุ่ม ตำบลบรือ ตำบลนากระตาม และตำบลคูริง (จังหวัดชุมพร, วัตถุประสงค์: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

อำเภอเมืองชุมพร

อำเภอเมืองชุมพรมีเนื้อที่ประมาณ 749 ตารางกิโลเมตร (ผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะกรรมการจังหวัดชุมพร, ผู้รวบรวม 2500: 7) ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของจังหวัด ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ที่ บ้านท่าตะเภา ตำบลท่าตะเภา

อำเภอเมืองชุมพร แบ่งการปกครองออกเป็น 14 ตำบล

ได้แก่ ตำบลตะเภา (อยู่ในเขตเทศบาลเมือง) ตำบลหาดพันไกร ตำบลบางลึก ตำบลนาชะอัง ตำบลวังไผ่ ตำบลตากแดด ตำบลบางหมาก ตำบลท่ายาง ตำบลปากน้ำ ตำบลทุ่งคา ตำบลวิสัยเหนือ ตำบลบ้านนา ตำบลขุนกระโทก และตำบลนาทุ่ง (จังหวัดชุมพร, วัตถุประสงค์: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ดังนี้คือ

1. งานวิจัยของ เจ.มาร์วิน บราวน์ (Brown 1965)
2. งานวิจัยของ ม.ร.ว.กัลยา ดิงคัมภีร์ (Kalaya Tingsabadh 1980)
3. งานวิจัยของแอนโทนี แวน นอสเตรนดต์ ดิลเลอร์ (Diller 1976)
4. งานวิจัยของธีระพันธ์ ล.ทองคำและคณะ (2521)
5. งานวิจัยของเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ (2524)

ผู้วิจัยเลือกศึกษางานวิจัยดังกล่าวนี้ โดยเน้นหนักในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นกลาง ได้แก่ งานวิจัยของบราวน์และงานวิจัยของ ม.ร.ว. กัลยา ดิงคัมภีร์
2. ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้ ได้แก่ งานวิจัยของบราวน์และงานวิจัยของเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์
3. การแบ่งเขตภาษา ได้แก่ งานวิจัยของธีระพันธ์ ล.ทองคำและคณะ งานวิจัยของดิลเลอร์และงานวิจัยของเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์

1. งานวิจัยของ เจ. มาร์วิน บราวน์

บราวน์ ได้ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาไทยถิ่น 60 ถิ่นที่ใช้พูดกันตามที่ตั้งต่าง ๆ เกือบทั่วประเทศไทย และบางแห่งในประเทศลาว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดระบบเสียงของภาษาไทยโบราณขึ้น และแสดงวิวัฒนาการมาสู่ภาษา 60 ถิ่นดังกล่าว บราวน์ได้จัดให้ภาษา 60 ถิ่นนี้เป็นภาษาถิ่นไทถิ่น 7 ภาษาด้วยกัน ภาษาไทถิ่นทั้ง 7 นี้ อยู่ในภาษาตระกูลไทสายตะวันตกเฉียงใต้ที่ฝั่งโควสแบ่งไว้* ทั้งสิ้น ภาษาไทถิ่น 7 ภาษาของบราวน์ได้แก่

* ฝั่งโคว ส ใต้แบ่งภาษาตระกูลไทออกเป็น 3 สาย โดยใช้การกระจายของคำศัพท์และวิวัฒนาการของเสียงในคำศัพท์เป็นเกณฑ์ คือสายตะวันตกเฉียงใต้ สายกลางและสายเหนือ (Li1974: 989)

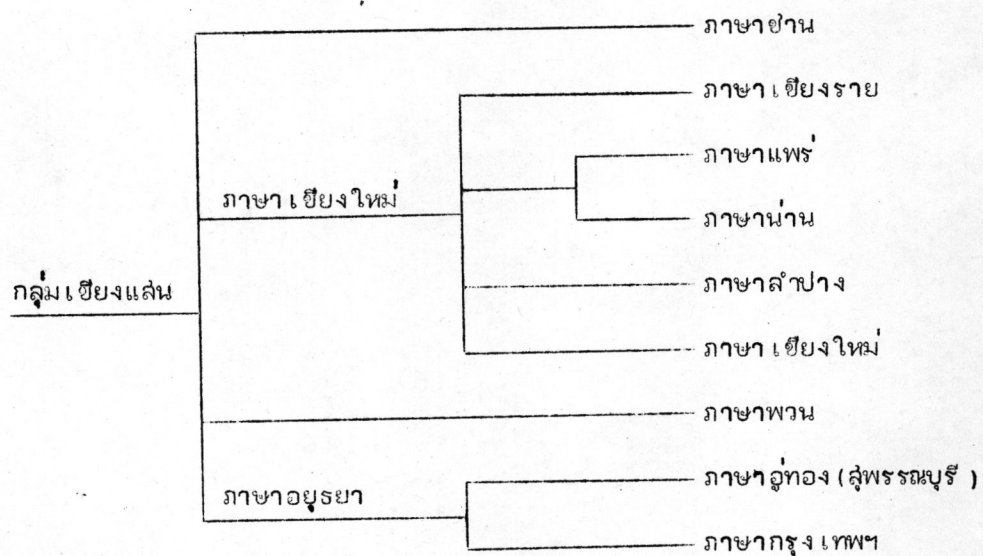
- 1) ภาษาชาน
- 2) ภาษาไทยถิ่นเหนือ
- 3) ภาษาพวน
- 4) ภาษาไทยถิ่นกลาง
- 5) ภาษาผู้ไทย
- 6) ภาษาลาว
- 7) ภาษาไทยถิ่นใต้ (กลุ่มภาษาแบบสุโขทัย)

ผลงานวิจัยของบรรานี้เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ส่วนที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นใต้ ซึ่งบรรานี้ใช้กล่องวรรณยุกต์แสดงรายละเอียดของระบบวรรณยุกต์ในแต่ละถิ่นไว้ ภาษาไทยถิ่นกลางนั้น บรรานี้เลือกศึกษาภาษากรุงเทพฯ และภาษาลุ่มพระนครศรี (อำเภออุทอง) ส่วนภาษาไทยถิ่นใต้ บรรานี้ได้เลือกศึกษาไว้เกือบทุกจังหวัดในภาคใต้ ยกเว้นจังหวัดปัตตานีเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ผลการศึกษาในเรื่องวรรณยุกต์ของบรรานี้ ทำให้ผู้วิจัยพอจะมองเห็นลักษณะของการแยกเสียงวรรณยุกต์และเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ และนำมาสรุปไว้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นกลาง ที่บรรานี้ศึกษาไว้ (ดัดแปลงจากบรรานี้ หน้า 85-86)

		ภาษากรุงเทพฯ					ภาษาลุ่มพระนครศรี (อุทอง)				
		A	B	C	DL	DS	A	B	C	DL	DS
1 2 3 4	1	L					L				
	2		L	N	L	L	L	L	N	L	L
	3	L					L				
	4		N	N	N	L	L	N	N	N	L

ภาษาไทยถิ่นกลางนี้ คือภาษากลุ่มมอญยา ซึ่งบรรานี้แบ่งออกเป็น 2 ภาษาย่อยคือ ภาษากรุงเทพและภาษาลุ่มพระนครศรี และภาษากลุ่มมอญยาที่ สัดเป็นกลุ่มภาษาย่อยกลุ่มหนึ่ง ในจำนวน 4 กลุ่ม ที่แยกออกมาจากกลุ่มภาษา เชียงแสน ดังแผนภูมิส่วนหนึ่งของบรรานที่คัดมาลงไว้ดังนี้

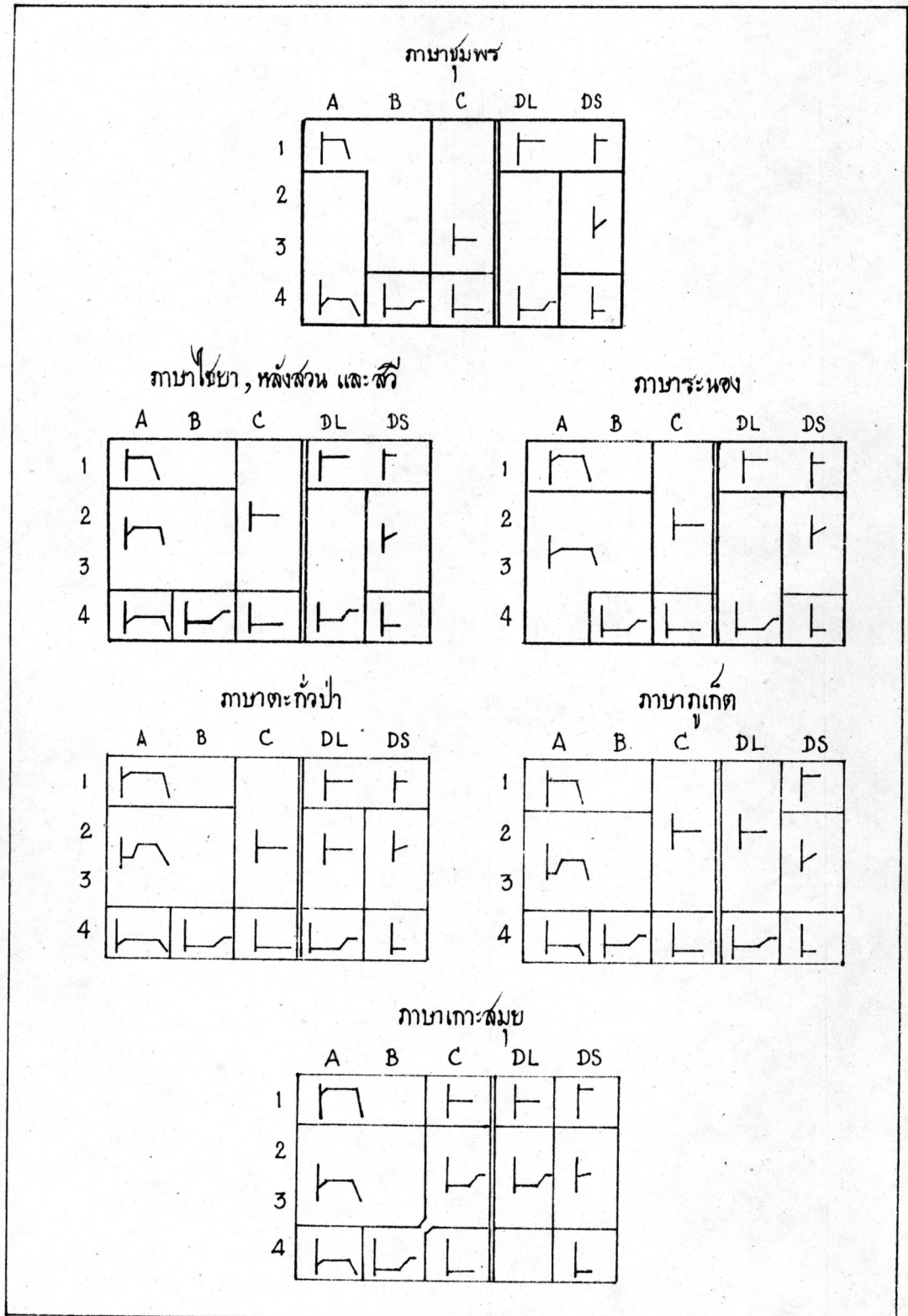

ส่วนระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้ทั้งหมดที่บรรานศึกษาไว้ นั้น อาจแสดงให้เห็นได้โดยสัดเป็นกลุ่มตามความสัมพันธ์ของภาษาซึ่งบรรานีเสนอไว้** ดังภาพที่ 5, 6, 7 และ 8 ต่อไปนี้

* ดูงานวิจัยของบรรานี หน้า 67

** ดูภาพที่ 9 หน้า 29 และดูรายละเอียดที่หน้า 28-31 ประกอบ

ภาพที่ 5 เปรียบเทียบวรรณะยุคต้นของภาษาถิ่นย่อยต่าง ๆ ที่อยู่ในกลุ่มภาษาโซยา
(ดัดแปลงจากบราวน์ หน้า 117, และ 119-123)

ภาพที่ 6 เปรียบเทียบวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นย่อยต่าง ๆ ที่อยู่ในกลุ่มภาษา
นครศรีธรรมราช
(ดัดแปลงจากบราวน์ หน้า 126-128)

ภาษากระบี่					
	A	B	C	DL	DS
1	ก		ฟ	ฟ	ฟ
2	ก		ฟ	ฟ	ฟ
3					
4	ก	ก	ก	ก	ก

ภาษานครศรีธรรมราช ตรง กุ้งดง และ ควนขนุน					
	A	B	C	DL	DS
1	ก		ฟ	ฟ	ฟ
2	ก		ฟ	ฟ	ฟ
3					
4	ก	ก	ก	ก	ก

ภาษาท่งไทร					
	A	B	C	DL	DS
1	ก		ฟ	ฟ	ฟ
2	ก	ก	ฟ	ฟ	ฟ
3					
4	ก	ก	ก	ก	ก

ภาพที่ 7 เปรียบเทียบวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นย่อยต่าง ๆ ที่อยู่ในกลุ่มภาษาสงขลา
(ดัดแปลงจากบราวน์ หน้า 130-131 และ 133-134)

ภาษาสงขลา					ภาษาระโนด						
	A	B	C	DL	DS		A	B	C	DL	DS
1	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	1	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐
2	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	2	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐
3	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	3	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐
4	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	4	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐

ภาษาชะลา					ภาษาสตล						
	A	B	C	DL	DS		A	B	C	DL	DS
1	┌──┐			┌──┐	┌──┐	1	┌──┐				┌──┐
2	┌──┐			┌──┐	┌──┐	2	┌──┐		┌──┐	┌──┐	┌──┐
3	┌──┐		┌──┐	┌──┐	┌──┐	3	┌──┐		┌──┐	┌──┐	┌──┐
4	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	4	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐	┌──┐

ภาพที่ 8 วรรณยุกต์ของภาษาตากใบ(นราธิวาส)

(ดัดแปลงจากบราวน์ หน้า 135)

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

ภาษาไทยถิ่นใต้ทั้งหมด บรรานี้เรียกว่า ภาษากลุ่มสุโขทัย ซึ่งบรรานี้ได้
สร้างรูปแสดงวิวัฒนาการมาสู่ภาษาถิ่นต่าง ๆ และแสดงความสัมพันธ์ของภาษาถิ่นเหล่านี้
ไว้ทั้งหมด* บรรานี้แบ่งภาษากลุ่มสุโขทัย ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ

1. กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช

2. กลุ่มภาษาตากใบ

1. กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช

บรรานี้แบ่งภาษานี้ออกเป็น 2 สายคือ สายไชยาและสายนครศรีธรรมราช

1.1 สายไชยา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อยคือ

1.1.1 ภาษาชุมพร (อำเภอเมือง)

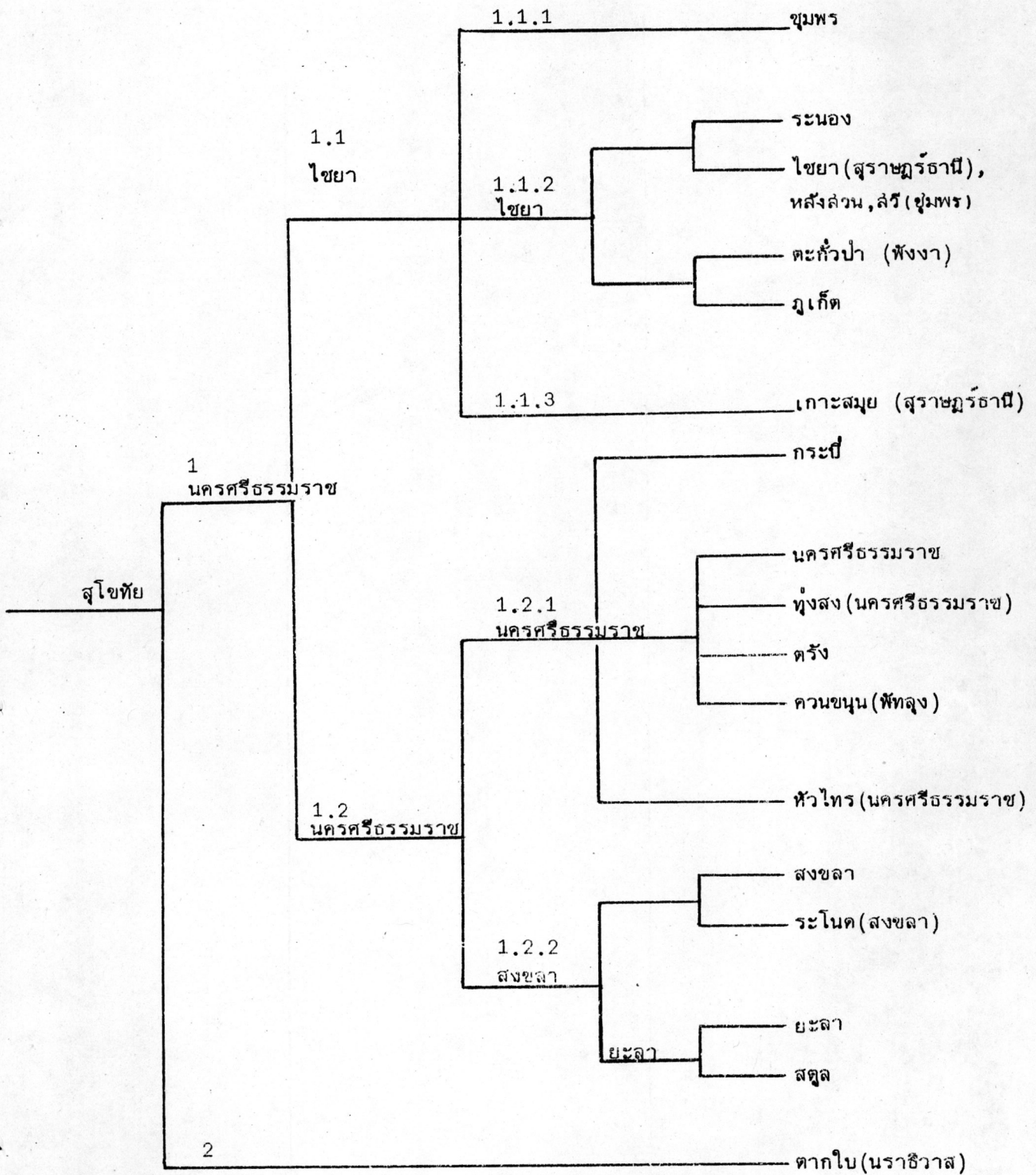
1.1.2 ภาษากลุ่มไชยา ภาษากลุ่มนี้ แบ่งเป็น 2 สายย่อย

สายย่อยที่ 1 ได้แก่ ภาษาระนอง ไชยา (อำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี) สรี
และหลังสวน (อำเภอในจังหวัดชุมพร) สายย่อยที่ 2 ได้แก่ ภาษาตะกั่วป่า (อำเภอ
หนึ่งในจังหวัดพังงา) และภูเก็ต

1.1.3 ภาษาเกาะสมุย (อำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี)

* ดูแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของภาษาไทยถิ่นใต้ หน้า 29

ภาพที่ 9 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของภาษาไทยถิ่นใต้
(ดัดแปลงจากบราวน์ หน้า 69)

1.2 สำนวนนครคีรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ ภาษากลุ่มนครคีรีธรรมราช และภาษากลุ่มสังขลา

1.2.1 ภาษากลุ่มนครคีรีธรรมราช ภาษากลุ่มนี้แบ่งเป็น 3 ส่ายย่อย ส่ายย่อยที่ 1 ได้แก่ ภาษากระบี่ ส่ายย่อยที่ 2 มี 4 ภาษาคือ ภาษานครคีรีธรรมราช ภาษาทุ่งสัง (อำเภอในจังหวัดนครคีรีธรรมราช) ตรัง และควนขนุน (อำเภอหนึ่งในจังหวัดพัทลุง) ส่ายย่อยที่ 3 ได้แก่ ภาษาหัวไทร (อำเภอหนึ่งในจังหวัดนครคีรีธรรมราช)

1.2.2 ภาษากลุ่มสังขลา ภาษากลุ่มนี้แบ่งเป็น 2 ส่ายย่อย ส่ายย่อยที่ 1 ได้แก่ ภาษาสังขลาและภาษาระโนต (อำเภอหนึ่งในจังหวัดสังขลา) ส่ายย่อยที่ 2 คือ ส่ายยะลา ได้แก่ ภาษายะลาและภาษาลำตูล

2. กลุ่มภาษาตากใบ ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดกันที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

ภาษาไทยถิ่นใต้ของบรรานันท์มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ คือ ภาษาชุมพร บรรานันท์ ได้เก็บข้อมูลจากจังหวัดนี้ถึง 3 แห่ง คือที่อำเภอเมือง อำเภอสวี และอำเภอหลังสวน ผลการวิจัยปรากฏว่า ระบบวรรณยุกต์ของอำเภอสวีและหลังสวน มีลักษณะเหมือนกันคือ มีระบบ 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ส่วนระบบวรรณยุกต์ของอำเภอเมืองชุมพร จะแตกต่างออกไป คือมีระบบ 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ และเมื่อพิจารณาจากลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ โดยเฉพาะในแถว A และแถว B แล้ว ยิ่งทำให้มองเห็นความแตกต่างระหว่างภาษาย่อยที่พูดกันที่อำเภอเมืองชุมพรกับอำเภอสวีและหลังสวน ได้อย่างชัดเจน* กล่าวคือ ภาษาย่อยที่พูดกันที่ อำเภอเมือง เสียงวรรณยุกต์ในช่อง A1 กับ B1 จะเป็นเสียงเดียวกับ B23 และมีการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง A23 กับ B23 ขณะที่ภาษาย่อยที่พูดกันที่อำเภอสวีและหลังสวนมีการรวมเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง A23 กับ B23 แต่มีการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง A1B1 กับ B23 จากผลงานวิจัยของบรรานันท์ศึกษาระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้ เกือบทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าลักษณะการแยก-

*ดูภาพที่ 5' หน้า 24

เสียงวรรณยุกต์ในแถว A และแถว B ของภาษาอ่าเกอส์วีและอ่าเกอฮ่งส่วน จังหวัด ชุมพรจะเหมือนกับภาษาถิ่นใต้โดยทั่ว ๆ ไป ยกเว้นภาษาไทยถิ่นที่พูดกันที่จังหวัดระนอง และอ่าเกอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ส่วนภาษาอ่าเกอเมือง จังหวัดชุมพร มีลักษณะการ แยกเสียงวรรณยุกต์ในแถว A และ B ที่แตกต่างออกไป และอาจจะเป็นเพราะเหตุนี้ ในการสร้างรูปแสดงความสัมพันธ์ของภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่มนครศรีธรรมราช ลายโซ่ยา* ซึ่งแบ่งออกเป็นสามกลุ่มย่อยนั้น บรรานันจึงจัดแยกให้ภาษาย่อยที่พูดกันที่อ่าเกอเมือง จังหวัดชุมพร อยู่คนละกลุ่มกับภาษาย่อยที่อ่าเกอส์วีและอ่าเกอฮ่งส่วน

2. งานวิจัยของ ม.ร.ว.กัลยา ดิงคัมภี

ม.ร.ว.กัลยา ดิงคัมภี ได้ศึกษาระบบเสียงของภาษาลู่พระธบุรีทั่วทุกอ่าเกอ** ทั้งระบบพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ได้ใช้รายการคำสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา 17 คน เพศชาย อายุระหว่าง 30 - 60 ปี จบการศึกษามากเกิน ป.4 และมีอาชีพทำนา ผลการวิจัยในลู่วน ที่เกี่ยวกับวรรณยุกต์ พบว่าภาษาไทยถิ่นกลาง จังหวัดลู่พระธบุรี มีระบบวรรณยุกต์ 5 หน่วย เสียง*** คือ ว.1 ใต้แก่ วรรณยุกต์กลาง-ระดับ หรือกลาง-ระดับ-ตก หรือ กลาง-ขึ้น-ตก หรือต่ำ-ระดับ-ขึ้น ว.2 ใต้แก่ วรรณยุกต์กลาง-ตก และมีเสียงวรรณยุกต์ย่อยกลาง-ระดับ หรือกลาง-ระดับ-ตก หรือกลาง-ตก ในพยางค์ตาย ว.3 ใต้แก่วรรณยุกต์ ลู่-ระดับ-ตก -เสียงกักที่เส้นเสียง และมีเสียงวรรณยุกต์ย่อยลู่-ระดับ-ตกในพยางค์ตาย ว.4 ใต้แก่

* ดูภาพที่ 9 หน้า 29

** ยกเว้นอ่าเกอดอนเจดีย์ ซึ่งมีปัญหาเรื่องผู้บอกภาษา (Kalaya Tingsabadh 1980: 65)

*** หน่วยเสียงวรรณยุกต์เดียวกัน อาจมีจำนวนเสียงวรรณยุกต์ย่อยแตกต่างกันไปตามผู้บอกภาษาแต่ละคน รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ดูในงานวิจัยของ ม.ร.ว.กัลยา ดิงคัมภี หน้า 117 - 183.

วรรณยุกต์ กลาง-ขึ้น-เสียงกักที่สั้นเสียง และมีเสียงวรรณยุกต์ย่อยกลาง-ขึ้น
ในพยางค์ตาย ว.5 ได้แก่วรรณยุกต์ ลุ่ง-ตก หรือลุ่ง-ตก-ขึ้น หรือต่ำ-ระดับ-ขึ้น ผู้วิจัยขอ
นำผลวิเคราะห์วรรณยุกต์ของ ม.ร.ว.กัลยา ดิงคัมภีร์ มาแสดงไว้ในกล่องวรรณยุกต์เพื่อ
ให้เห็นชัดเจนขึ้นดังตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ระบบวรรณยุกต์ของภาษาลูพรัมบูรี

	A	B	C	DL	DS
1	ว.5 N M U	ว.2	ว.3	(ว.2)	
2	ว.1 T K	K	Π ₂	T T T	
3	T				
4	T	ว.3 Π ₂	ว.4 K [?]	(ว.3) Π	(ว.4) K

ในการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ของภาษาลูพรัมบูรีนี้ ม.ร.ว.กัลยา ดิงคัมภีร์
ใช้เกณฑ์การแจกแจงแบบสลับหลักในการวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ในช่อง A23 และ A4
ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างระบบวรรณยุกต์ของภาษาตำบลหัวเขา อำเภอบางนางบวช
ตำบลบ้านกร่าง อำเภอดงรักประจันต์ และตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า (ดูภาพที่ 10)
ผู้วิจัยท่านนี้ได้จัดให้เสียงวรรณยุกต์กลาง-ระดับ กับต่ำ-ระดับ-ขึ้น ที่เกิดในพยางค์เป็น
เป็นเสียงวรรณยุกต์ย่อย 2 เสียง ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์เดียวกัน โดยเสียงวรรณยุกต์
กลาง-ระดับ เกิดในคำที่มีพยัญชนะต้น เป็นเสียงกัก เสียงกักเสียงดแทรก ไม่ก้อง ไม่มีลม
หรือเสียงกัก ก้อง หรือเสียงกักที่สั้นเสียง (อักษรกลาง) เช่นคำว่า กา ดาว อา ซึ่ง
ปรากฏในช่อง A23 ของกล่องวรรณยุกต์ ส่วนเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-ระดับ-ขึ้น เกิดในคำ

ภาพที่ 10 วรรณยุกต์ของภาษา 3 อำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี

(ดัดแปลงจาก ม.ร.ว.กัลยา ดิ๊งคัมภีร์ หน้า 132-134, 138-141

และ 171-173)

ภาษาตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช

	A	B	C	DL	DS
1	จ.5 524	จ.2	จ.3	(จ.2)	
2	จ.1 33	31	5512	31	32
3					
4	115	จ.3 5512	จ.4 352	(จ.3) 551	(จ.4) 35

ภาษาตำบลบ้านกร่าง อำเภอศรีประจันต์

	A	B	C	DL	DS
1	จ.5 513	จ.2	จ.3	(จ.2)	
2	จ.1 33	31	5512	31	
3					
4	223	จ.3 5512	จ.4 352	(จ.3) 551	(จ.4) 35

ภาษาตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาร้า

	A	B	C	DL	DS
1	จ.5 424	จ.2	จ.3	(จ.2)	
2	จ.1 33	42	5512	42	
3					
4	223	จ.3 5512	จ.4 352	(จ.3) 551	(จ.4) 35

ที่มีพยัญชนะต้นเป็นเสียงกัก เสียงกักเสียดแทรก เสียงเสียดแทรกไม่ก้อง มีลม หรือเสียง นาลิก หรือเสียงเปิดข้างลิ้น และเสียงรัว (อักษรด้า) เช่น คำว่า คา ข่า ฟาง นา ลา รา ซึ่งปรากฏในข้อ A4 ของกล่องวรรณยุกต์ ดังนั้น ภาษาสุพรรณบุรีจึงมีระบบ 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้งหมด ในกรณีเดียวกันนี้ หากวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ความคล้ายคลึงกันทาง สัทศาสตร์ เช่นเดียวกับที่บราวน์ใช้วิเคราะห์ภาษาสุพรรณบุรี (อุทอง) เสียงวรรณยุกต์กลาง-ระดับ กับเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ระดับ-ขึ้น จะเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 2 หน่วยเสียง และจะทำให้ระบบวรรณยุกต์ในภาษาตำบลหัวเขา ตำบลบ้านกร่าง และตำบลบ้านแหลม มีจำนวน 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ เช่นเดียวกับที่บราวน์พบว่าภาษาสุพรรณบุรี ที่อำเภออุทองมีระบบ 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์

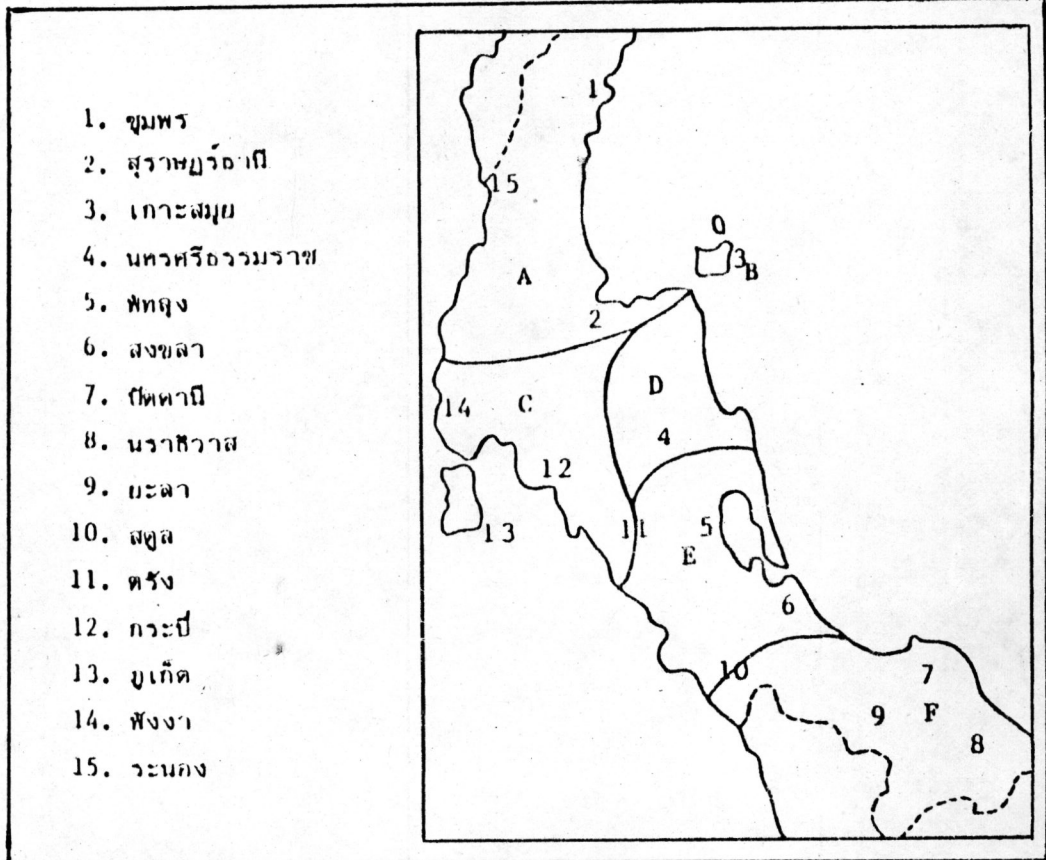
ภาษาสุพรรณบุรี มีระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะคล้ายคลึงกับภาษากรุงเทพฯ มาก แต่ลักษณะหนึ่งที่พบในภาษาสุพรรณบุรี แต่ไม่พบในภาษากรุงเทพฯ คือ การที่ภาษาสุพรรณบุรีอาจมีเสียงวรรณยุกต์ในข้อ A23 ต่างกับเสียงวรรณยุกต์ในข้อ A4 ขณะที่ ภาษากรุงเทพฯ เสียงวรรณยุกต์ในข้อ A23 กับ A4 เป็นเสียงเดียวกัน

งานวิจัยนี้นอกจากแสดงให้เห็นวิธีการศึกษาระบบเสียงของภาษาสุพรรณบุรี โดยละเอียดทุกอำเภออย่างมีระบบแล้ว ยังนับเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้สนใจศึกษา ภาษาไทยถิ่นกลางถิ่นอื่น ๆ เพราะเป็นผลงานที่รวบรวมรายการคำที่เป็นคำพยางค์เดี่ยว สองพยางค์หรือสามพยางค์ สำหรับตรวจสอบเสียงและระบบเสียงของภาษาไทยถิ่นกลาง ไว้อย่างละเอียด ทั้งเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ พร้อมทั้งได้ให้คำถาม ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ไว้ในรายการคำทุกคำด้วย

3. งานวิจัยของแอนโทนี แวน นอลเตเรนต์ ดิลเลอร์

ดิลเลอร์ได้ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ทุกจังหวัดในเรื่องวรรณยุกต์ พยัญชนะ สระ คำพ้อง และการเรียงคำ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาไทยถิ่นกลาง (กรุงเทพฯ) ในเรื่อง วรรณยุกต์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยของดิลเลอร์นั้น ดิลเลอร์ได้ศึกษาระบบวรรณยุกต์

ภาพที่ 11 แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้เป็น 6 กลุ่ม
โดยใช้วรรณยุกต์ (ตัดแปลงจากดิลเลอร์ หน้า 261)

กลุ่ม A

1	52		443,33
2	231, 342		
3			
4	231	23	22, 21

กลุ่ม B

1	52		443,33
2	231, 342		23
3			
4	231	23	22, 21

กลุ่ม C

1	452		443,33
2	342		33
3			
4	31	23	22, 21

กลุ่ม D

1	452		443
2	342		33
3			
4	31	23	22, 21

กลุ่ม E

1	45		443
2	34		33
3			
4	31	23, 22	21

กลุ่ม F

1	45		443,33
2	34		
3			
4	31, 41	22	21

ของภาษาไทยถิ่นใต้และนำระบบวรรณยุกต์เฉพาะที่ปรากฏในพยางค์เป็นมา เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็น 6 กลุ่มคือกลุ่ม A กลุ่ม B กลุ่ม C กลุ่ม D กลุ่ม E และกลุ่ม F แต่งานวิจัยของดิลเลอร์ไม่ได้ระบุว่า ข้อมูลของภาษาแต่ละกลุ่มได้มาจากที่ใด ดังนั้น เส้นแบ่งเขตภาษาของดิลเลอร์จึงไม่สามารถบอกได้อย่างชัดเจนว่า เขตที่ใช้ภาษาเหมือนกันหรือต่างกันของภาษากลุ่มต่าง ๆ หมายถึง พื้นที่บริเวณใดของจังหวัด ภาษายุ่มพรซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานของผู้วิจัย จัดอยู่ในกลุ่ม A ซึ่งเมื่อผู้วิจัยเปรียบเทียบแผนที่ของดิลเลอร์กับแผนที่แสดงเขตการปกครองแล้วน่าจะครอบคลุมพื้นที่จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานีบางส่วนและพังงาบางส่วน (ดูภาพที่ 11 หน้า 35 ประกอบ) ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่ม A ของดิลเลอร์อาจนำมาเล่นอไว้ในรูปของกล่องวรรณยุกต์* ดังตารางที่ 5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่ม A*
(ดัดแปลงจากดิลเลอร์ หน้า 261)

	A	B	C
1	52		443,33
2	231,342		
3	**		
4	231	23	22,21

* งานวิจัยของดิลเลอร์ ใช้อักษรย่อ "H" "M" "L" แทนพยางค์ที่มีพยัญชนะต้น เป็นอักษรสูง (High) อักษรกลาง (Mid) และอักษรต่ำ (Low) ตามลำดับ และตัวเลขที่ตามมาคือ "0" "1" "2" เข้าเป็นสัญลักษณ์แทนพยางค์ที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์ มีรูปวรรณยุกต์เอก และมีรูปวรรณยุกต์โทตามลำดับ ตัวอย่าง เช่น H2 หมายถึงพยางค์ที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูงมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ เช่นคำว่า "ถ้ำ" เป็นต้น (ดูงานวิจัยของดิลเลอร์ หน้า 24, 261 ประกอบ) ผู้วิจัยได้นำผลวิเคราะห์วรรณยุกต์ของดิลเลอร์มาเล่นอไว้ในกล่องวรรณยุกต์ของวิลเลียม เจ เกิดนี้ เพื่อให้เห็นชัดเจนขึ้น

** เส้น --- แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง A3 กับ A4 ในภาษาย่อยบางภาษาของภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่ม A

ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ กลุ่ม A ของดัลเลอร์ มี 2 แบบ คือ แบบที่ 1 มีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง แบบที่ 2 มีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของระบบวรรณยุกต์ทั้ง 2 แบบต่างกัน เพราะแบบที่ 1 มีการรวมเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง A234 กับ B23 ขณะที่แบบที่ 2 มีการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง A23B23 กับ A4 อย่างไรก็ตามงานวิจัยของดัลเลอร์ไม่ได้ชี้ชัดเจกลงไปว่า ภาษาชุมชนมีลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์อย่างไร

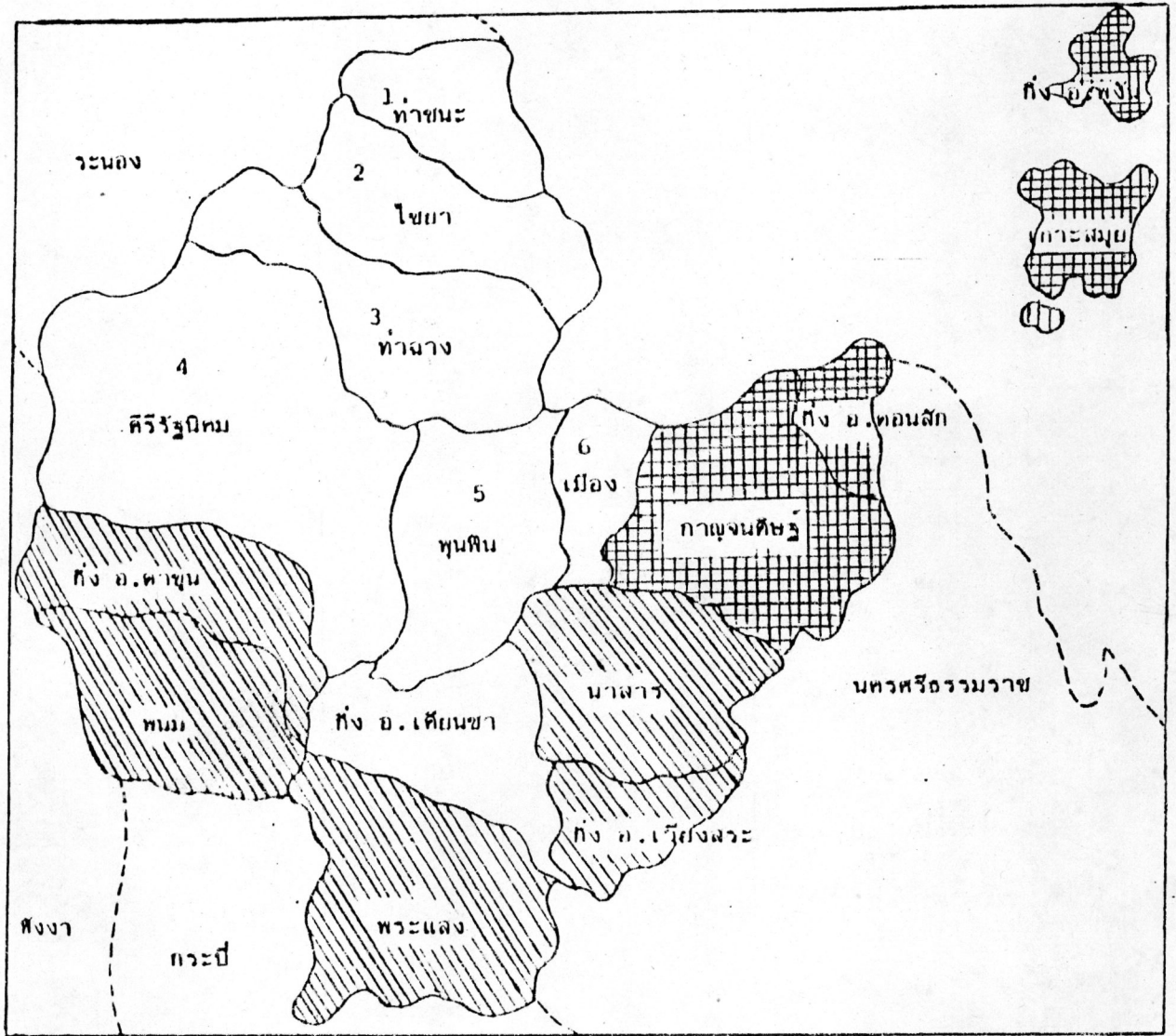
4. งานวิจัยของธีระพันธ์ ล.ทองคำและคณะ

ธีระพันธ์ ล.ทองคำและคณะ ศึกษาเกี่ยวกับเสียงและระบบเสียง ทั้งวรรณยุกต์ พยัญชนะและสระในทุกอำเภอของจังหวัดสุราษฎร์ธานีรวม 16 อำเภอ โดยใช้ผู้บอกภาษาทั้งเพศหญิงและชาย* ที่ลุ่มตัวอย่างมาอำเภอละ 1 คน งานวิจัยนั้นนอกจากจะแสดงให้เห็นระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานีอย่างละเอียดแล้ว ยังได้เปรียบเทียบกับภาษาอื่นในภาษากลุ่มสุราษฎร์ธานี และทำแผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษากลุ่มสุราษฎร์ธานี โดยใช้ตัวแปรทางเสียงต่าง ๆ เป็นเกณฑ์ เช่นระบบวรรณยุกต์ เสียงพยัญชนะต้น η- h- และเสียงสระ in และ i:u เป็นต้นท้ายสุดได้เปรียบเทียบกับระบบเสียงวรรณยุกต์ พยัญชนะ สระ ของภาษากลุ่มสุราษฎร์ธานีกับภาษาไทยมาตรฐาน

การนำระบบวรรณยุกต์มาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษากลุ่มสุราษฎร์ธานีนั้น แสดงให้เห็นว่าภาษาไทยถิ่นนี้รวม 16 อำเภอ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ตามวรรณยุกต์ของพยางค์เป็นเป็นหลัก คือกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีระบบ

* คณะผู้วิจัยมีความตั้งใจเดิมว่าจะใช้ผู้บอกภาษาเพศหญิง อายุ 60 ปีขึ้นไป แต่ประสบปัญหาที่จะต้องทำการเก็บข้อมูลในระยะเวลาดำเนินการ จึงไม่สามารถทำตามที่ตั้งใจไว้ได้

ภาพที่ 12 แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาลูราชูราษฎร์ โดยใช้ระบบวรรณยุกต์ เป็นเกณฑ์ (ดัดแปลงจากเสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดลูราชูราษฎร์ 16 อำเภอ โดยธีระพันธ์ ล.ทองคำ หน้า 28)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1		ว.2		
2		ว.3			(ว.5)
3					
4	ว.4	ว.5	ว.6		(ว.6)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1		ว.2		
2		ว.3			ว.5
3					
4	ว.4	ว.5	ว.6		(ว.6)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1		ว.2		
2		ว.3			ว.7
3					
4	ว.4	ว.5	ว.6	(ว.5)	(ว.6)

6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน แต่มีลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มที่ 3 มีระบบ 7 หน่วยเสียงวรรณยุกต์*

เนื่องจากงานวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาคสนามโดยกลุ่มตัวอย่างเพียงอำเภอละ 1 คน และใช้เป็นตัวแทนของภาษาในอำเภอนั้น ดังนั้น แนวแบ่งเขตภาษาที่ลากขึ้นจึงถึงแนวแบ่งเขตอำเภอเป็นเกณฑ์ ซึ่งอาจมีโอกาสดลาดเคลื่อนจากความ เป็นจริง เพราะแนวแบ่งเขตของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดหนึ่ง ๆ นั้น แบ่งโดยเกณฑ์การปกครอง อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้เป็นตัวอย่างหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นการย้ายแปรทางเสียงต่าง ๆ มาแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อยที่พูดกันภายในจังหวัดเดียวกัน ซึ่งทำให้ผู้อ่านสามารถมองเห็นภาพกว้าง ๆ ของบริเวณที่ใช้ภาษาเหมือนกัน หรือแตกต่างกันภายในจังหวัด สุราษฎร์ธานีได้อย่างดี และสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาหาแนวแบ่งเขตภาษาโดยวิธีการเก็บข้อมูลอย่างละเอียดในระดับหมู่บ้านต่อไปได้ นอกจากนี้ ในส่วนที่เป็นภาคผนวก ข. และ ค. ของงานวิจัยนี้ยังเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้สนใจศึกษาเสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ทั่ว ๆ ไป เพราะได้รวบรวมแบบลูปตามสำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงทั้งเสียงวรรณยุกต์ การกลายเสียงวรรณยุกต์ เสียงพยัญชนะ และเสียงสระ ไว้อย่างครบครัน อีกทั้งยังให้ข้อเสนอแนะในการเขียนภาษาไทยถิ่นใต้ โดยใช้อักษรไทยไว้ด้วย

5. งานวิจัยของเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์

เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ ได้ศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะของสระสูง /i:/ และ /e:/ เพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ ใน:

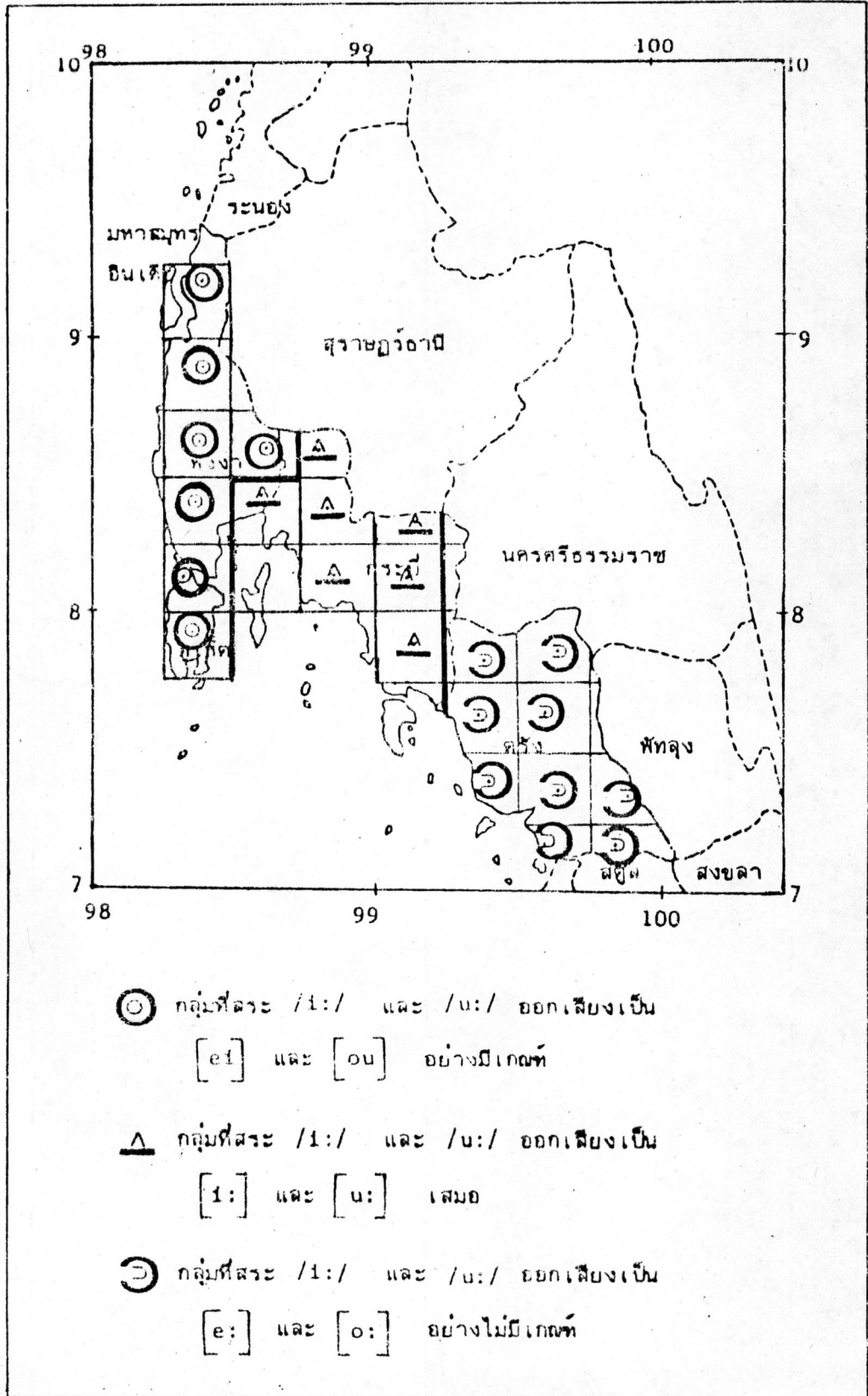
* ดูรายละเอียดเกี่ยวกับเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ ของภาษาสุราษฎร์ธานี ทั้ง 3 กลุ่ม ในงานวิจัยของธีระพันธ์ ล.ทองคำและคณะ หน้า 11 - 26.

จังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ต นอกจากนี้ยังใช้สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาใน 4 จังหวัดดังกล่าวนี้ด้วย ข้อมูลในการศึกษาวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา จำนวน 23 คนใน 23 พื้นที่ ที่คัดเลือกมาอย่างมีเกณฑ์* การใช้ตัวแปรทางเสียง 2 แบบ เพื่อแบ่งเขตภาษาถิ่นดังกล่าวให้ผลดังนี้คือ การใช้สัญลักษณ์ของสระสามารถแบ่งภาษาใน 4 จังหวัด ได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1. ภาษาภูเก็ตและพังงา 2. ภาษากระบี่ และ 3. ภาษาตรัง ส่วนการใช้สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1. ภาษาภูเก็ตและพังงา และ 2. ภาษากระบี่และตรัง ดังแผนที่หน้า 41 และหน้า 42

ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยนี้ เพื่อให้รู้แนวทางในการศึกษาหาแนวแบ่งเขตภาษาถิ่น เพราะงานชิ้นนี้แสดงให้เห็นวิธีใช้ตัวแปรทางเสียงถึง 2 แบบ คือ สัญลักษณ์ของสระและวรรณยุกต์ในการแบ่งเขตภาษาถิ่นได้อย่างมีระบบ นอกจากนั้น งานวิจัยของเจริญขวัญธรรมประดิษฐ์ ยังเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้ที่สนใจศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ เพราะในลุ่มที่เป็นบทนำได้เสนอผลงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้ไว้มากพอที่จะทำให้มองเห็นลักษณะของภาษาไทยถิ่นใต้ได้ดี เช่นงานวิจัยของเจ.มารวิน บรรานัน ไล่่ว เรื่องวิเศษและลุ่มจิตร ปิยะธรรม เป็นต้น

* ดูหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกจุดเก็บข้อมูลและผู้บอกภาษา ในงานวิจัยของ
เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์, หน้า 92 - 97.

ภาพที่ 13 แผนที่แสดงการแปรของสัทลักษณะของสระ /i:/ และ /u:/
 ในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ต
 (ตัดแปลงจากเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ หน้า 140)

ภาพที่ 14 แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาถิ่นในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ต โดยใช้สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ (ดัดแปลงจากเจริญวัย ธรรมประดิษฐ์ หน้า 120)

